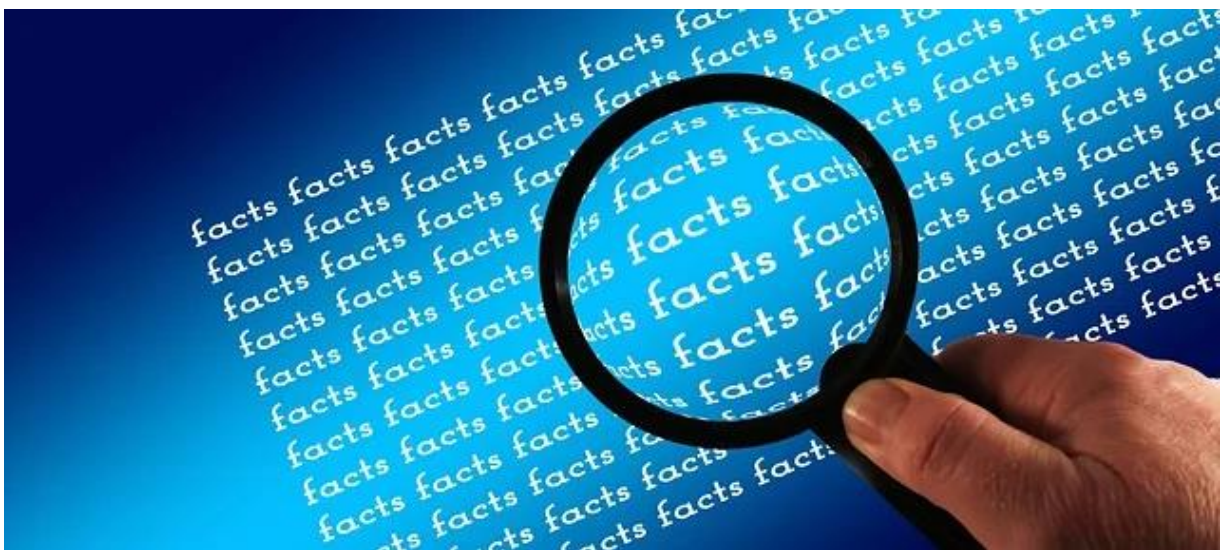

Uitkomsten survey facilitering van lectoren

Vereniging van Lectoren
Juni 2024

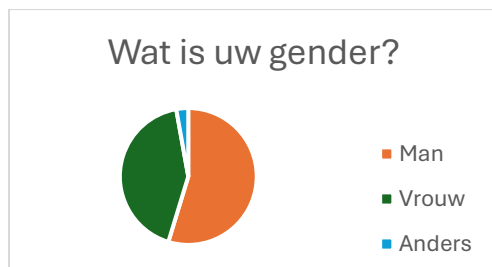
Uitkomsten survey facilitering van lectoren

Voor de Vereniging van Lectoren (VvL) is het van belang om te weten wat er speelt onder haar lectoren. Hiervoor organiseren we kwaliteitskringen waarin we onderwerpen bespreken die onze leden aandragen. Een andere manier om een beeld te krijgen wat er speelt, is het uitzetten van een survey. In de maanden maart en april 2024 konden lectoren online een korte survey invullen. Daarbij kregen ze ook de mogelijkheid om onderwerpen aan de VvL mee te geven.

In deze rapportage presenteren we de uitkomsten van deze survey. De inzichten zullen we gebruiken in gesprekken die we voeren met onder andere Regieorgaan SIA en de Vereniging Hogescholen.

1. Achtergrond

De survey hebben we in eerste instantie uitgezet onder de leden van de VvL. De oproep om de survey in te vullen, brachten we via de mail en via LinkedIn onder de aandacht. In aanvulling hierop hebben we alle coördinatoren benaderd van de verschillende lectorenplatforms met de vraag de survey onder de leden van het betreffende platform te verspreiden. De survey is uiteindelijk door 107 lectoren ingevuld, waarvan 42 procent door vrouwelijke lectoren, hetgeen overeenkomt met het landelijke aandeel vrouwelijke lectoren¹.

Figuur 1 Genderverdeling

De jongste lector die de survey heeft ingevuld, is 34 jaar; de oudste is 66 jaar. Onder de respondenten die de survey hebben ingevuld, is iets meer dan de helft (53 procent) lid van de Vereniging van Lectoren. Ruim 80 procent is lid van een lectorenplatform. Slechts een enkele respondent (N=6) is geen lid van de VvL of van een lectorenplatform.

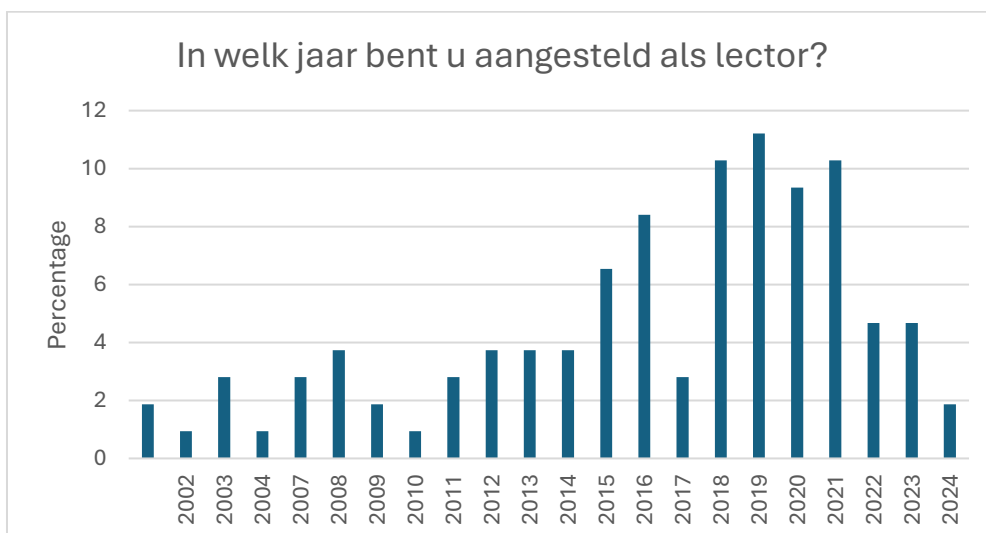
De survey is door lectoren van 22 van de in totaal 36 hogescholen ingevuld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende hogescholen.

¹ <https://www.rathenau.nl/nl/werking-van-het-wetenschapssysteem/monitor-praktijkgericht-onderzoek-2022>

Tabel 1 Overzicht hogescholen

Hogeschool	N=
HvA	8
HHS	12
Windesheim	6
Hogeschool Rotterdam & Inholland Rotterdam, Codarts	12
Avans	9
Hogeschool Utrecht	8
Fontys	5
Hanzehogeschool Groningen	9
HAN	3
NHL Stenden	6
Hogeschool Leiden	4
Saxion	5
Aeres	1
Hogeschool Inholland	4
Breda University of Applied Sciences	4
Hogeschool Zuyd	3
Hogeschool Viaa	2
HAS Green Academy	1
CHE	1
SDO	1

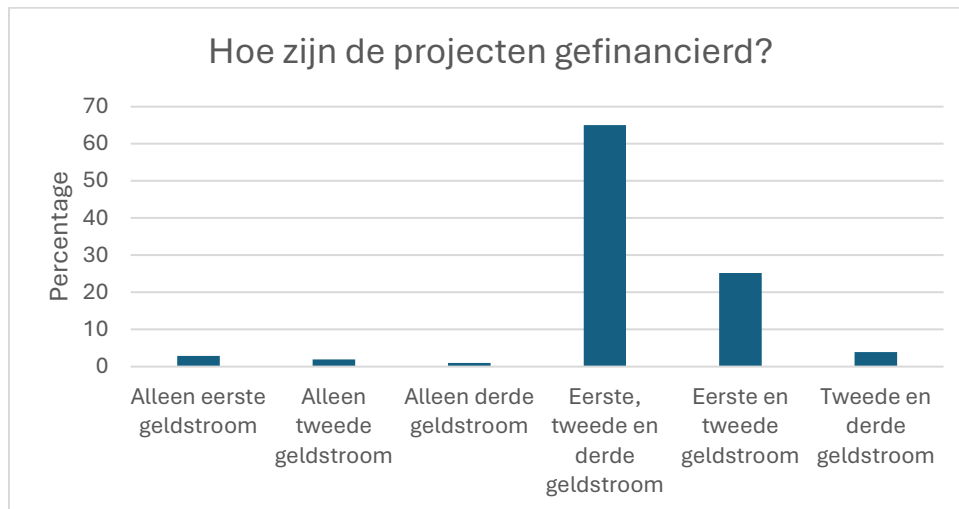
Zoals onderstaande figuur 2 laat zien, is de grootste groep respondenten lector vanaf 2018 (N=66).

Figuur 2 Jaar waarin lectoren zijn aangesteld

2. Financiering lectoraten

In de survey hebben we vragen opgenomen over de financiering van de onderzoeksprojecten. Daarbij is het onderscheid gemaakt tussen eerste, tweede en derde geldstromen. Zoals onderstaande figuur 3 laat zien, is er veelal sprake van alle drie de geldstromen.

Figuur 3 Financiering onderzoeksprojecten

We hebben de lectoren ook gevraagd van welke subsidie(verstrekker) zij wel eens geld hebben ontvangen. Naast SIA en NWO heeft de helft van de lectoren wel eens van ZonMw subsidie ontvangen en ongeveer een kwart vanuit Europese subsidies, waaronder Horizon, Erasmus+ en Interreg.

Tabel 2 Overzicht subsidieverstrekkers

Tweede geldstroom	Percentage
SIA	86
NWO	65
NRO	20
ZonMw	50
Horizon	25
Erasmus+	28
Interreg	27
Overig	44

Onder de categorie 'overig' werden nog andere subsidies genoemd, waaronder Cost Action en CLICKNL.

Wat betreft derde geldstroom-activiteiten zijn de belangrijkste partijen waar wel eens (contract)activiteiten voor zijn verricht, in de volgende tabel weergegeven.

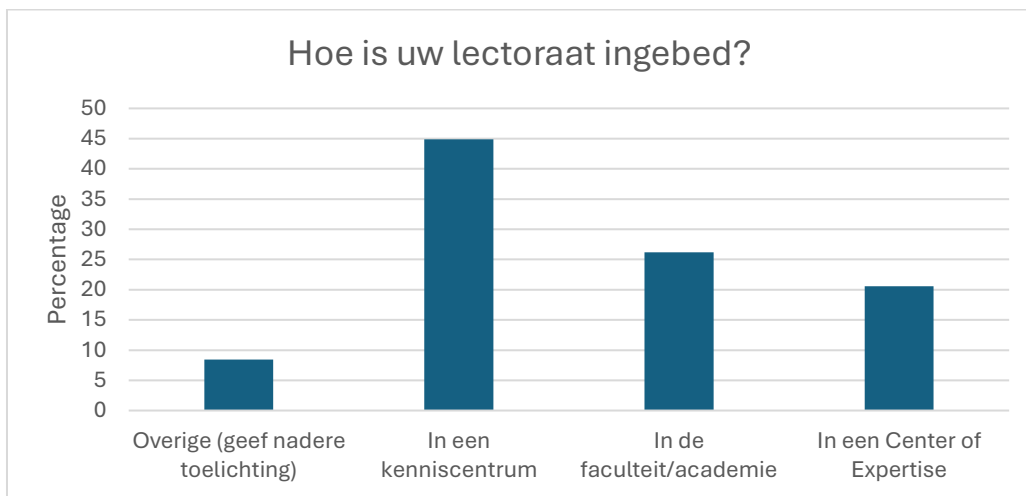
Tabel 3 Belangrijkste partijen (contract)activiteiten

Derde geldstroom	Percentage
Gemeenten	53
Bedrijfsleven	34
Maatschappelijke organisaties	51
Overig	20

Onder de categorie ‘overig’ werden onder andere nog ministeries en provincies genoemd.

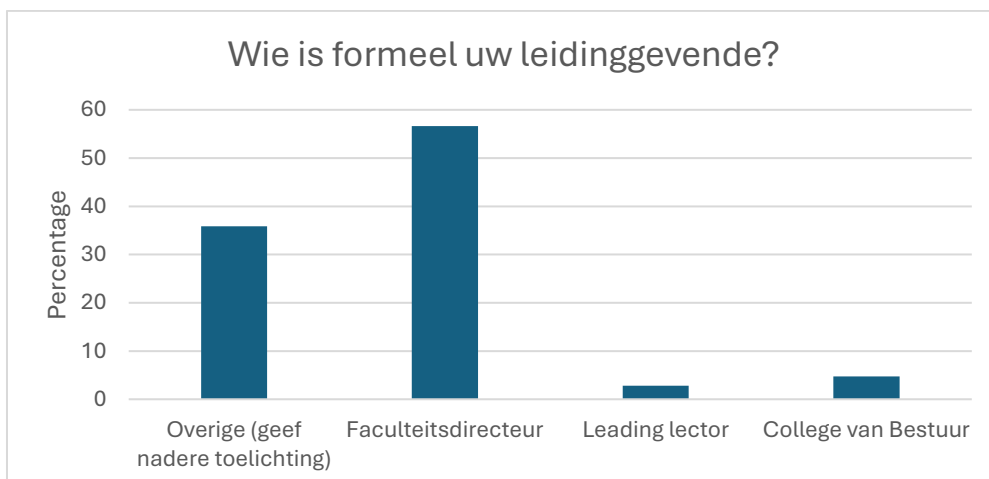
3. Positionering lectoraat onderzoek binnen de hogeschool

Een deel van de vragen uit de survey had betrekking op de positionering van het lectoraat binnen de hogeschool en het praktijkgericht onderzoek. Om de positionering van het lectoraat inzichtelijk te krijgen, hebben we gevraagd hoe het lectoraat is ingebed en wie de formeel leidinggevende is. Zoals onderstaande figuren laten zien, zijn de lectoraten veelal ingebed in een kenniscentrum of Center of Expertise (65 procent).

Figuur 4 Inbedding lectoren

Hoewel het lectoraat slechts in 26 procent van de gevallen is ingebed in een faculteit, is de faculteitsdirecteur wel veelal (56 procent) de leidinggevende (zie onderstaande figuur 5).

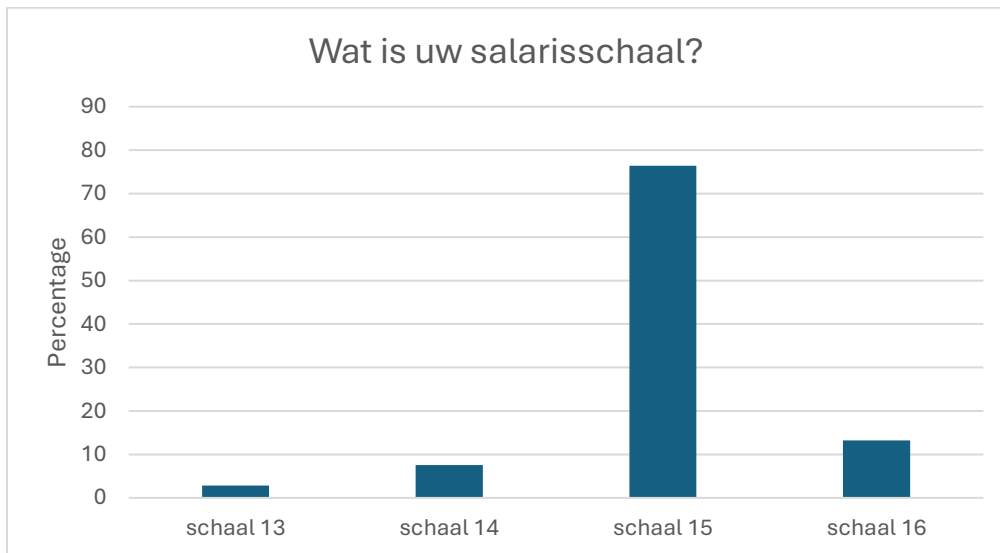

Figuur 5 Formeel leidinggevende lectoren

Ter aanvulling: onder de categorie ‘overig’ wordt voornamelijk de directeur van het kenniscentrum genoemd als formeel leidinggevende.

4. Aanstelling en functiehuis

Wat betreft de salarisschaal zit ruim drie kwart van de lectoren (N=80) in schaal 15. Voor sommige lectoren geldt dat zij qua inkomen in schaal 15 zitten, maar dat dit via schaal 13 is, met een extra toelage.

Figuur 6 Salarisschalen lectoren

Ook hebben we de lectoren gevraagd of zij een tijdelijke of een vaste aanstelling hebben. Een derde van de lectoren heeft een tijdelijke aanstelling. Dit geldt voor 28 procent van de mannelijke en 33 procent van de vrouwelijke lectoren.

Doordat het functiegebouw verschillend is, is de positie van lectoren in het functiehuis ook verschillend geregeld. Ook wat betreft mandaat en bevoegdheden. Hieronder een aantal reacties die lectoren gaven op het functiegebouw/functiehuis.

'Afwijkend functiegebouw bij alle hogescholen in Nederland. De universiteiten hebben wél 1 functiegebouw. Gemiste kans. Te weinig lectoren met een vaste aanstelling, en dat zorgt voor spanning.'

'Lectoren hebben bij ons geen formeel mandaat binnen het functiehuis. Onderzoekers worden ondergebracht bij een onderwijsteam. Ook zeggenschap over koers en richting van het onderzoek is matig geborgd.'

'Hiërarchische inbedding lectoren niet goed geregeld.'

'Het ontbreken van bevoegdheden van lectoren. Zowel bij aanstellingen, inzet, als begeleiding personeel hebben we geen stem.'

'Het mandaat van een lector is beperkt (financieel, personeel, organisatorisch). Onderzoek is toch een secundair proces i.p.v. primair.'

Mede hierdoor is niet altijd duidelijk wat de primaire focus van de lector moet zijn, zo blijkt ook uit onderstaande quote.

'Ik mis een duidelijke roldefinitie en focus van de lector. Gaat het om het genereren van externe middelen? Onderzoek uitvoeren en kennis ontwikkelen? Docenten/studenten begeleiden bij hun onderzoeksambities? Ben ik een vlag voor de buitenwereld? Zorg ik voor een groot netwerk voor het CoE/onderwijs? Ontwikkel ik nieuwe kennisgebieden? Denk ik mee over nieuwe curricula, opleidingen en strategische visies? Hoe besteed ik mijn twee dagen het beste? Verder loop ik aan tegen de onzekerheid van mijn contract. Ik weet niet of mijn contract over een jaar verlengd wordt. Wel ben ik bezig met subsidieaanvragen en de begeleiding van promovendi.'

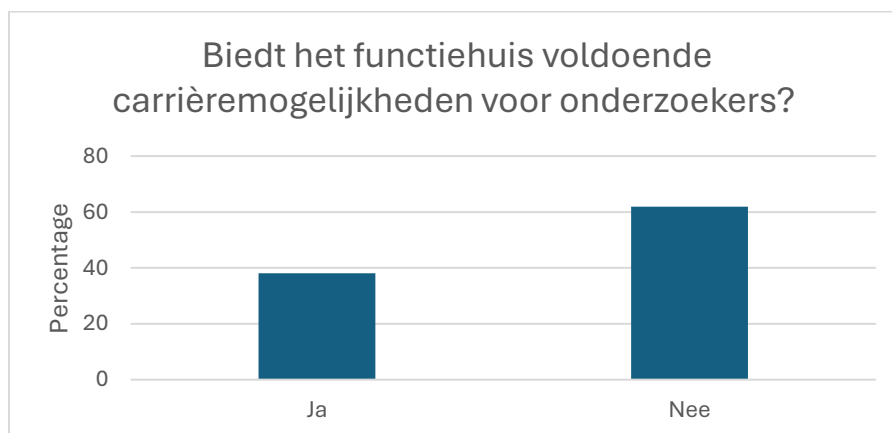
Meerdere respondenten benoemen het (afwijkende) functiehuis en het ontbreken van carrièremogelijkheden voor hun onderzoekers als een probleem.

'Er bestaat naast docent-onderzoeker geen onderzoeker of onderzoeker-docent positie in ons functiehuis. Gevolg ervan is dat onderzoekers een tijdelijk contract krijgen van max twee jaar en gaan dan weg net na ingewerkt te zijn, omdat er geen doorgroei mogelijk is en geen vast contract. Ik heb daardoor het gevoel dat ik niet in staat ben een goed team neer te zetten, ondanks het geld dat ik binnenhaal via onder andere SIA en Nwo.'

'Het feit dat onderzoekers moeilijk een vaste baan kunnen krijgen, dat wij onderzoekers telkens een tijdelijke baan geven of voor de duur van een iets langer project is erg slecht en past niet in deze tijd. Onderzoekers zijn standaard lager ingeschaald dan docenten.'

'Het is erg moeilijk om Associate Lectoraten op te richten, laat staan nieuwe lectoraten. Heel jammer, want getalenteerde mensen gaan hierdoor weg.'

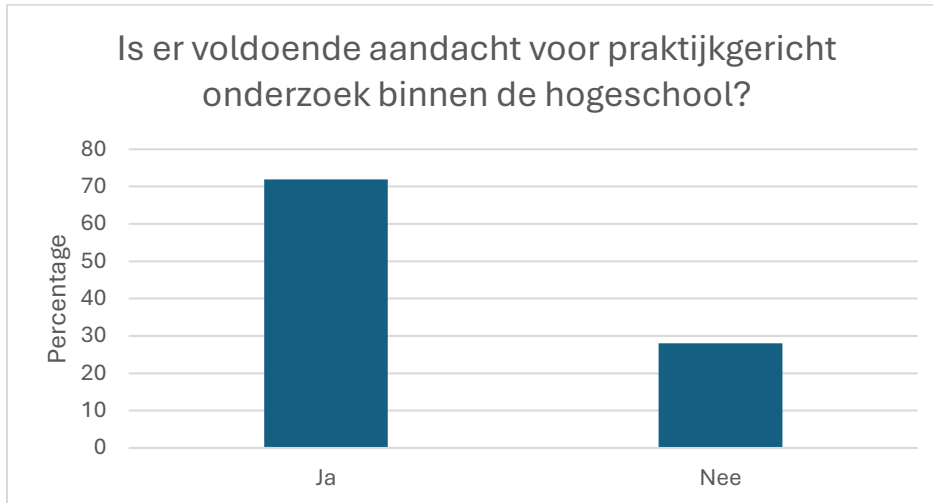
Bijna twee derde van de respondenten (62 procent) is dan ook van mening dat het huidige functiehuis van de hogeschool onvoldoende mogelijkheden biedt voor onderzoekers.

Figuur 7 Carrièremogelijkheden onderzoekers

5. Ondersteuning en facilitering lectoraten en praktijkgericht onderzoek

In de survey hebben we gevraagd of er voldoende aandacht voor praktijkgericht onderzoek is binnen de hogeschool. Hierop geeft ongeveer drie kwart (72 procent) van de respondenten aan dat dit het geval is.

Figuur 8 Voldoende aandacht praktijkgericht onderzoek

Uit onderstaande tabel blijkt dat lectoren over het algemeen van mening zijn dat er binnen de hogeschool ook voldoende aandacht is voor uiteenlopende onderwerpen, met uitzonderingen voor de onderwerpen Nederlandse gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (NGWI) en zelfcensuur².

Tabel 4 Voldoende aandacht voor genoemde onderwerpen

	Ja (%)	Nee (%)	Weet niet (%)
NGWI	37	3	60
Ethische commissie	92	3	5
Peer review	64	24	12
Datamanagement	92	1	7
Impact	86	6	8
Open access	78	15	7
Zelfcensuur	24	34	42
Werkdruk	65	25	10
Output	81	13	6
Sociale veiligheid	77	16	7

Ondanks dat er voldoende aandacht is voor praktijkgericht onderzoek binnen hogescholen, geven lectoren aan dat bepaalde vormen van ondersteuning en/of facilitering worden gemist (zie onderstaande tabel 5).

² We hebben de lectoren ook gevraagd naar de Professional Doctorate. Onder de respondenten is 30 procent betrokken bij een PD. Voor 40 procent van de respondenten heeft de PD meerwaarde, 15 procent geeft aan dat de PD geen meerwaarde heeft en 45 procent geeft aan niet te weten of de PD meerwaarde heeft.

Tabel 5 Ondersteuning en facilitering die wordt gemist

	Ondersteuning en facilitering die worden gemist (in percentages)
Vaste lectoraatsruimte	36
Toegang (digitale) literatuur	25
Managementondersteuning	24
Digitale programma's of datasets	19
Scholing lectoraatsteam	19
Business control	17
Juridisch advies/hulp	16
Advies rondom onderzoeksaanvragen	17
Opleiding en ontwikkeling vaardigheden lector	17
Technische apparatuur	11
Ruimte voor techniek, materiaal, lab faciliteiten	12
Toegang digitale platforms	5

Meerdere respondenten benoemen dat ondersteuning vanuit de diensten wordt gemist en dat dit te maken heeft met de positie van het praktijkgerichte onderzoek binnen hogescholen.

'De primaire aandacht in onze hogeschool gaat uit naar het onderwijs, onderzoek is secundair. De processen zijn dan ook nauwelijks ingericht voor onderzoek.'

'Onderzoek bungelt er nog te veel bij en maakt te weinig deel uit van de identiteit en werkprocessen van de organisatie.'

'Control en hr-support is onvoldoende waardoor ik slecht inzicht heb in de inkomsten en uitgaven.'

'Meeste interne processen zijn gericht op onderwijs en ondersteunende diensten, terwijl hrm, finance and control, marketing en communicatie, informatievoorziening onvoldoende inzicht en interesse hebben in de noden en wensen van onderzoek(ers).'

Ook als de ondersteuning er wel is, wordt deze niet altijd als voldoende ervaren.

'De ondersteuning is er wel, maar onduidelijk. En wij missen vooral praktische ondersteuning bij subsidieaanvragen en projecten.'

'Juridische ondersteuning is wel aanwezig, maar er moet nog veel uitgezocht worden en ook de ethische commissie moet nog ervaring opdoen om alles vlotter te laten verlopen.'

Van de respondenten geeft 30 procent aan geen ondersteuning te missen.

6. Beschikbare financiële middelen praktijkgericht onderzoek

Een van de problemen die lectoren expliciet onder de aandacht hebben gebracht bij de VvL heeft te maken met de beschikbare structurele financiële middelen voor het praktijkgericht onderzoek.

'Er worden steeds meer middelen beschikbaar gesteld vanuit de overheid voor praktijkgericht onderzoek. Deze middelen komen echter niet altijd bij het onderzoek terecht. Daar zou strenger op gestuurd moeten/kunnen worden, zodat deze middelen niet op de grote hoop worden gegooid binnen hogescholen.'

'Financieel is er steeds minder ruimte (lectoraatsreserves moeten worden aangewend voor onderwijs eind dit jaar en de Dijkgraaf gelden mogen alleen worden ingezet voor bepaalde onderzoeksthema's) waardoor het steeds lastiger wordt te navigeren met de beperkte capaciteit in de groep.'

Structurele financiering praktijkgericht onderzoek loopt achter bij de ambities die extern worden opgelegd, daardoor relatief veel stress om extern geld binnen te halen.'

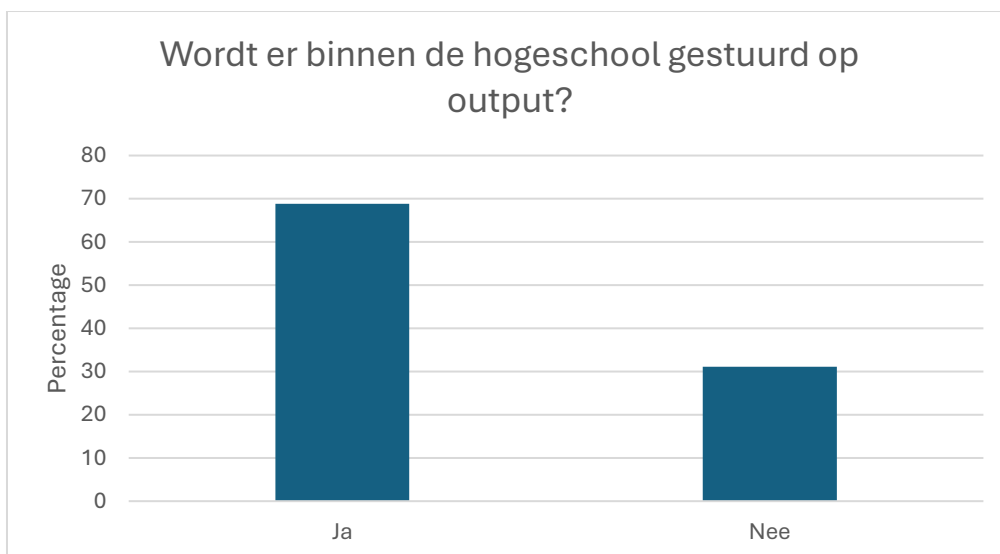
'Onderzoek als tweede kerntaak van het HBO vraag ook een budgetverschuiving. De cijfers van het Rathenau Instituut laten zien dat bij HBO 6% van het budget naar onderzoek gaat, en bij universiteiten 60%. Daar is dus nog wel een omslag te maken, anders is 'de tweede kerntaak' een lege huls.'

'Er is te weinig eerste geldstroom voor onderzoek binnen hogescholen waardoor de ondersteuning en infrastructuur ook moeilijker te financieren is t.o.v. universiteiten.'

Vanuit de VvL zijn dan ook grote zorgen rondom het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet waarin wordt voorgesteld om 150 miljoen euro per jaar te bezuinigen op het Fonds Onderzoek en Wetenschap. In dit fonds zit 50 miljoen per jaar voor het praktijkgericht onderzoek van hogescholen. Dit is ongeveer 20 procent van het onderzoeksbudget. Een bezuiniging op dit fonds heeft dan ook grote gevolgen voor het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen.

7. Sturing op output & verbinding met het onderwijs

Tot slot hebben we de lectoren gevraagd naar de (sturing op) output vanuit de hogeschool. Onderstaande figuur 9 laat zien dat een ruime meerderheid (N=73) van de respondenten aangeeft dat hierop wordt gestuurd.

Figuur 9 Sturing op output

De onderstaande tabel 6 laat zien dat vanuit de hogeschool het vaakst wordt gestuurd op (de verbinding met) het onderwijs, gevolgd door omzet.

Tabel 6 Waarop wordt gestuurd?

	Percentages
Verbinding met het onderwijs	76
Omzet	57
Wetenschappelijke output	45
Zichtbaarheid media	40
Netwerk	43
Overig	25

Onder 'overig' wordt veelal impact genoemd, waaronder impact in de maatschappij, impact in de praktijk en/of de regio. Tegelijkertijd wordt hierbij ook opgemerkt dat het veelal lastig is om impact vast te stellen. Als we naar de verbinding van de lectoraten met het onderwijs kijken, dan zien we dat lectoren op verschillende manieren betrokken zijn bij het onderwijs en hieraan een bijdrage leveren (zie onderstaande tabel 7).

Tabel 7 Inzet lectoren in het onderwijs

	Percentages
Ontwikkelen van het onderwijs	81
Lesgeven	77
Opleiden docent-onderzoekers	75
Stage/ scriptie begeleiding	77
Overig	36

Onder de categorie 'overig' werd onder andere nog genoemd: betrokkenheid bij masterontwikkeling, het aandraagen van casuïstiek, helpen bij assessments en nakijken van opdrachten. Veelal leveren lectoren op meerdere manieren een bijdrage aan het onderwijs. Geen van de respondenten levert geen bijdrage aan het onderwijs. Dit neemt niet weg dat de samenwerking met het onderwijs niet altijd gemakkelijk verloopt, zo blijkt uit onderstaande citaten.

'Er is bij de opleidingen veel onbekendheid over de mogelijke meerwaarde van lectoraten. De meeste mensen denken dat dat alleen maar relevant is als je er iemand detacheert. Maar de rol is natuurlijk breder.'

'Verbinding met onderwijs verloopt moeizaam. Handreikingen vanuit lectoraat wordt niet opgepakt.'

'Weinig verbinding tussen het onderwijsmanagement en de lectoren; dit zijn vaak gescheiden werelden.'

'De juiste balans onderwijs-onderzoek voor docent-onderzoekers is lastig te organiseren, met name vanwege grote druk die onderwijs op hun agenda legt.'

'Onderwijs en onderzoek zijn hier op een absurde en rigide manier gescheiden.'

8. Conclusie

De survey biedt de VvL voldoende aandachtspunten waar wij ons de komende jaren op willen richten. De belangrijkste aandachtspunten voor ons zijn:

- Functiehuis/gebouw voor lectoren en onderzoekers
- Ondersteuning en facilitering van lectoraten
- Carrièremogelijkheden van (docent-)onderzoekers
- Beschikbare (financiële) middelen voor praktijkgericht onderzoek
- Verbinding tussen onderwijs en onderzoek

In de verschillende overleggen waar we als VvL aan deelnemen, zullen we aandacht vragen voor bovenstaande punten. Daarnaast zullen we ook op andere manieren de positie van lectoren en het praktijkgericht onderzoek verbeteren.

Namens het bestuur,
Katja Rusinovic
Voorzitter